

ПОЛЕМИКИ ОКОЛУ ОТВОРАЊЕТО ЦЕНТРИ ЗА ЗГРИЖУВАЊЕ НА ЛИЦАТА КОИ ЗЛОУПОТРЕБУВААТ ДРОГИ

Министерството за здравство го промовираше проектот "Борба против криминал поврзан со дрога" за помош на наркозависниците. Тој ќе се реализира во следните 16 месеци, период во кој секаде низ Македонија треба да бидат отворени центри за третман на наркозависниците. Во Скопје, проектот предвидува отворање Центар за следење на зависностите, преку кој ќе се собираат податоци од теренот, Национален центар за третирање на зависници од дрога и Национален центар за превенција.

ИМА ПАРИ ЗА НОВИ ЦЕНТРИ

треба да се отворат во Гази Баба и во Чаир, во просториите на Здравствениот дом - Скопје. Во еден центар би се лекувале по осумдесеттина зависници, кои таму би ја добивале и метадонската терапија.

Меѓутоа, додека се договорот централната и локалната власт, агонијата на повеќе од 500 зависници од Скопје продолжува. Тие со години чекаат да бидат ставени на метадонска терапија, а последнава година ипол дрогата си го зема својот данок - починаа 18 зависници.

"Осумнаесет лица кои 'ХОБС' ги има исконтактирано почи-

ГОРЛИВИОТ ПРОБЛЕМ НА НАРКОЗАВИСНИЦИТЕ ПЕРЕД РЕШЕНИЕ!

Во наредните 16 месеци ќе се спроведува и кампања за подигнување на свесноста и информираноста на граѓаните за проблемите поврзани со дрогата, особено кај младата популација, а ќе се работи и на дооформување на законската регулатива.

(НЕ)КООРДИНИРАЊЕ

На неодамнешната презентација на проектот, министерот за здравство, Владо Димов, најави дека сите скопски општини треба да отворат центри за лекување на наркозависниците.

"Во Скопје, секоја општина треба да има своја служба во која ќе можат да се обратат

Почнувајќи од 2005 година до денес отворени се 7 служби за превенција и третман на лицата кои злоупотребуваат дроги и во тек се подготовките за отворање нови служби во Битола, Прилеп и во Кавадарци, како и три нови служби во Скопје.

"Има пари и неопходно е да има нови центри. И овие лица имаат право да се лекуваат и ќе направиме сè за да им го овозможиме тоа", вели министерот Димов.

оние кои се свесни дека имаат проблем и кои сакаат да се лекуваат. За таа цел, од скопскиот градоначалник очекуваме да ги координира останатите градоначалници и да се постигне согласност за нивно отворање. Центрите мора да се отворат во урбаните делови на општините, за да може лесно да бидат достапни", истакна актуелниот министер.

Според министерот, отворањето нови центри за лекување зависници од дрога во три скопски општини доцни, бидејќи локалните самоуправи, особено во Горче Петров, не се согласуваат со тоа. Градоначалникот на Горче Петров, Сокол Митревски, тврди дека не е против отворање на центарот, но подрумите во Поликлиниката "Горче Петров" не се соодветно место за неа на зависници. Освен во оваа Општина, уште два центра

наа чекајќи слободно место. Само последниве шест месеци 122 корисника од Скопје побараа да им се помогне и да бидат ставени на третман. Од нив успеавме да сместиме само 16, а за останатите 106 не постојат слободни места", изјави Влатко Деков од невладината организација "ХОБС".

Славица Гајдазис-Кнежевски, директорка на специјалната психијатриска болница "Бардовци", рече дека во Скопје е зголемена смртноста на наркозависниците, бидејќи Центарот во Кисела Вода не може да ги прими сите кои побарале помош.

"Скопските наркозависници се испраќаат на лекување во центрите за третман на зависности во Тетово и во Куманово, бидејќи Центарот во Кисела Вода е преполн и не може да ги прифати сите. Списокот на лица кои чекаат терапија е голем и неизвесно е колку ќе треба да чекаат за да ја

■ Пишува: Милева ЛАЗОВА

добијат метадонската терапија", вели директорката Гајдазис-Кнежевиќ.

"Да се отворат под итно центрите во Скопје и да се престане со манипулација со оваа маргинализирана група. Нè радува што и во изјавите на личностите од локалната управа, кои беа повикувани како противници на центрите, еве читаме дека не се против центрите", рече Кети Тодорова од невладината организација "Доверба".

Невладините организации не ги знаат причините зошто досега не се отворени центрите кога за тоа постојат сите услови. Револтирани се на двајцата министри, Владо Димов и Стевчо Јакимовски, кои пред две години се обврзаа дека ќе работат на лекување и на ресоцијализација на зависниците, но ништо не направија.

"Уште пред еден месец министерот Димов ни вети дека центрите ќе се отворат, а нема ништо од тоа. Постои огромно незадоволство и паника кај родителите, кои децата ги носат на терапија кај приватни лекари, чекајќи со години на нови центри", додаде Тодорова.

Исто така, и невладината организација "Младински совет на Кисела Вода" го обвини Димов дека не сторил ништо за да ги спаси жителите од Општината, кои секојдневно трпат тортура од зависниците од дрога. Пред околу половина година, на барање на жителите, локалните власти од Кисела Вода побарале од Министерството за здравство итна дислокација на болницата од урбаната средина. Тогаш граѓаните и општинарите се пожалија дека живеат во страв бидејќи постојано се напаѓани од зависниците и дека пред нивни очи се "дила" дрога.

ПОДДРШКА

Меѓутоа, директорката Гајдазис-Кнежевиќ застана на страната на министерот за здравство, велејќи дека во 2005 година, со назначувањето на професор д-р Владимир Димов за министер, дадена е целосна поддршка и се интензивирани активностите за отворање на овие служби. Наместо предвидените четири,

досега се отворени вкупно седум вакви служби на територијата на Република Македонија. Имено, отворени се нови служби во општите болници - Струмица, Куманово, Штип, Гевгелија, Охрид, Тетово и во КПД "Идризово" во Скопје. Во тек се подготовките (постапки за реновирање) за отворање уште шест вакви служби. Од нив, три се во Битола, Прилеп и Кавадарци и три нови служби во Скопје. Предвидено е тие да се отворат до крајот на втората програмска година, поточно во октомври 2006 година.

"Во врска со бројните изјави и прес-конференции одржани последниве денови и дезинформациите на тема

превенција и третман на злоупотреба на дрога, во улога на СЗО 'Национален соработник за Македонија за контрола на злоупотреба на дрога', директорка на ЈЗУ 'Психијатриска болница Скопје' и координатор на Центарот за превенција и третман на злоупотреба и зависност од дроги во Кисела Вода, во насока на објективно и непристрасно информирање на јавноста крајно одговорно тврдам дека актуелниот министер за здравство е прв министер, кој во исклучително краток рок почна оперативно, организирано, прагматично, доследно и стручно да го организира третманот на лицата зависни од дроги во Република Македонија, по примерот на добрите практики. Одговорно тврдам дека актуелната Влада преку Министерството за здравство и Министерството за труд и социјална политика е прва Влада која

покажа политичка волја и решителност низ конкретни проекти да го решава проблемот на злоупотреба на дроги во Република Македонија. Со тоа се овозможи третман на нови 450 лица зависни од опијатни дроги, што е за повеќе од 100 отсто поголем опфат на целната група. Во 2006 година се планира отворање на 6 нови служби, од кои 3 во Скопје. Со ова се зголемува достапноста и ефикасноста на службите за третман, се подобрува здравјето и социјалното функционирање, а се намалува ризичното однесување на оваа маргинализирана и стигматизирана категорија граѓани (смртност, заразување и ширење на СИДА, Ц и Б

хепатит и криминално однесување), во крајно економични програми", истакна директорката Гајдазис-Кнежевиќ.

За сложените и сериозни состојби со злоупотребата на дроги стручните лица од именуваниот Центар, изминатите години многу пати ги информираа одговорните институции со фактите, според кои: 25.000-30.000 претежно млади лица злоупотребуваат различни видови психоактивни супстанции, најчесто канабис, а 6.000-8.000 се лица кои развиле зависност од опијати. Меѓу нив, 95 отсто ја злоупотребуваат опијатната дрога по интравенозен пат, а од 70 до 90 отсто се хепатит Ц позитивни.

"Минатите години, пред министерот Димов - вели директорката Гајдазис-Кнежевиќ - укажувавме на фактот дека е несоодветен одговорот кон лицата заболени од синдромот на опијатна зависност, кој во медицината е дефини-

ран како хронична и рецидивирачка болест, дека истите се соочуваат со сериозни здравствени и социјални последици и дека се реални опасностите од нивните високоризични обрасци на однесување, заради опасноста од предозирање и нагла смрт, како и заразување и ширење на вирусите на СИДА, хепатит Б и Ц. За жал, долго немаше конкретни и соодветни одговори. Во Скопје, повеќе од една година се менуваа и се одложуваа локациите во Здравствениот дом Скопје, се предлагаа поликлиниките 'Букурешт', 'Чаир', 'Аеродром' и др., се правеа градежни планови, се трошеа предвидените средства. Меѓутоа, поради силниот и организиран отпор на здравствените работници и организираниот отпор на локалното население тогашната Влада и Министерството за здравство, наспроти декларативните заложби и ветувања и обезбедените средства, немаа сили ниту политичка волја планираната активност да ја спроведат до крај и истата ја одложија на неопределено време. проблемот постојано растеше и се усложнуваше, а единствениот Центар во Кисела Вода немаше капацитет, кадровски и логистички потенцијал да одговори на нарасаните потреби и проблеми. Сега ја имаме повторната шанса и истата успешно ја реализираме".

Лекарите очекуваат максимална поддршка за отворање нови служби во општините Чаир, Горче Петров и Гази Баба, каде што треба да почне да се спроведува третманот за лекување зависници од дроги, наспроти стравувањата дека во некои локални заедници градоначалниците биле иницијатори за создавање лоби групи кај населението за да се спротивстават на иницијативата. Битно е службите да проработат за да се намалат негативните последици од злоупотребата на метадонолот и да се намали притисокот врз Центарот во Кисела Вода. Според нив, постигнати се одлични резултати во лекувањето на зависниците во Тетово, Куманово, Струмица, Штип, Охрид и во Гевгелија, каде што центрите функционираат без проблем.